

ARESZTOWANIE I ŚMIERĆ W OBOZIE STUTTHOF

1 września 1939 r. funkcjonariusze tajnej policji gdańskiej aresztowali Franciszka Kręckiego. Więziony był w Viktoriaschule i Schiesstange. Jesienią 1939 r. został wysłany do pracy rolnej u niemieckich gospodarzy na Żuławach.

Pod koniec **1939 r.** przywieziono go do obozu dla jeńców cywilnych w Nowym Porcie, a w styczniu **1940 r.** przeniesiono do obozu dla jeńców cywilnych Stutthof.

Na mocy wyroku śmierci wydanego przez niemiecki sąd doraźny został **11 stycznia 1940 r.** rozstrzelany w grupie 22 wybitnych działaczy Polonii gdańskiej w pobliżu obozu Stutthof.

Szczałki jego i pozostałych ofiar odnaleziono w maju **1979 r.** w nadleśnictwie Stegna, skąd po ekshumacji złożono do wnętrza Pomnika Walk i Męczeństwa, znajdującego się na terenie obozu koncentracyjnego Stutthof.

NIEZAPOMNIANY

Franciszek Kręcki za działalność w Organizacji Wojskowej Pomorza został odznaczony w **1924 r.** orderem Virtuti Militari, a za działalność społeczno-narodową – Złotym Krzyżem Zasługi i Krzyżem Kawalerskim Orderu Polonia Restituta.

Po II wojnie światowej jego imieniem nazwano ulicę w Gdańsku-Oliwie. Posiada tablicę pamięci przy ul. Długi Targ nr 37 w Gdańsku oraz symboliczny nagrobek w Alei Zasłużonych na Cmentarzu Zaspa.

Więcej informacji o
Bohaterach Chorągwi Gdańskiej ZHP:

www.gdanska.zhp.pl/nasi-bohaterowie/

Materiał opracowany przez przewodniczącego
Komisji Historycznej Chorągwi Gdańskiej ZHP
hm. Bogdana Radysa.

Chorągiew
Gdańska

DZIECIŃSTWO, STUDIA I PRACA ZAWODOWA

Franciszek Kręcki urodził się **16.04.1883 r.** w Borzestowie k/Kartuz w znanej z działalności społeczno-politycznej i w ruchu Młodokaszubów rodzinie Konstantego Kręckiego. Lata szkolne spędził w Kościerzynie. W latach zaboru pruskiego był uczniem gimnazjum w Kościerzynie, a potem w liceum w Chelmie, działał w tajnej organizacji filomackiej.

Po maturze w latach **1902-1905** studiował prawo na uczelniach w Berlinie, Królewcu i Heidelbergu, pełniąc rolę duchowego przywódcy polskich studentów pochodzących z Pomorza. Stopień doktora praw uzyskał w 1906 r. Chciał być adwokatem, ale władze pruskie na to nie pozwoliły. Ponieważ posiadał dodatkowe kwalifikacje z bankowości, w **1907 r.** rozpoczął pracę w polskiej firmie zbożowej Dom Handlowy i Komisowy „Ceres” w Gdańsku.

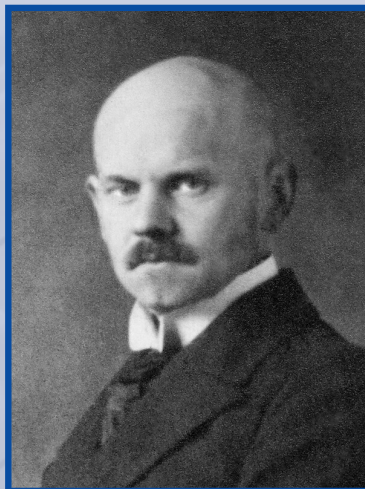
DZIAŁALNOŚĆ SPOŁECZNO-POLITYCZNA

Franciszek Kręcki dał się poznać jako aktywny działacz społeczno-polityczny, podobnie jak jego rodzina, zaangażowany był w walkę o utrzymanie tożsamości Kaszubów. Razem z dr. Aleksandrem Majkowskim został jednym z pierwszych członków Kaszubskiego Towarzystwa Ludoznawczego, założonego **1907 r.** przez I. Gulgowskiego i F. Lorentza w celu prowadzenia badań nad sztuką i kulturą ludową Kaszubów.

W latach **1908-1912** Kręcki wspierał finansowo jedyne ukazujące się na Pomorzu kaszubskie czasopismo „Gryf o profilu literacko-naukowym, w którym podkreślano ścisłe związki Kaszubów z Polską oraz próbowano przeciwdziałać akcji germanizacyjnej na Pomorzu. W **1909 r.** F. Kręcki powołał Spółkę Wydawniczą w Kościerzynie, a w **1912 r.** przeniósł siedzibę wydawnictwa do Gdańska prowadząc i finansując samodzielnie redakcję czasopisma „Gryf”.

TOWARZYSTWO MŁODOKASZUBÓW

Kręcki był jednym z członków Komitetu Organizacyjnego Zjazdu Młodokaszubów, który odbył się w **1912 r.** w Gdańsku. Wziął udział w powstaniu Towarzystwa Młodokaszubów, w którym pełnił funkcję skarbnika. Współpracował z tajnym Kółkiem Kaszubsko-Pomorskim działającym w Warszawie. Przyczynił się do założenia muzeum kaszubskiego w Kościerzynie. Wywierał także duży wpływ na charakter czasopisma „Gazety Gdańskiej”, organu polskich kół gospodarczych w Gdańsku.

FRANCISZEK KRĘCKI 1883-1940

WALKA O POLSKI GDAŃSK

W czasie I wojny światowej Franciszek Kręcki został wcielony do armii pruskiej, służył w stopniu sierżanta do **11.1918 r.**

Po powrocie z wojny zaangażował się w działalność przyłączenia Pomorza Gdańskiego do Polski. Działał w Naczelnej Radzie Ludowej na Prusy Królewskie, Warmię i Mazury z siedzibą w Gdańsku. Wiosną **1919 r.** władze pruskie, zdelegalizowały tę organizację oskarżając jej działaczy o zdradę Prus. Franciszek wstąpił do Polskiej Organizacji Wojskowej na Pomorzu i zmierzał do wzniesienia powstania, licząc na pomoc wojsk polskich, pod dowództwem gen. Józefa Hallera.

Franciszek Kręcki brał udział w przejmowaniu ziem przyznanych państwu polskiemu na mocy traktatu pokojowego w Wersalu. Był członkiem Rady Ekonomicznej wspomagającej Wydział Techniczny Generalnej Delegacji Rzeczypospolitej Polskiej w sprawach zakupu ziemi i nieruchomości w Gdańsku.

Firma „Ceres”, w której pracował Franciszek, w **1919 r.** połączyła się z gdańskim oddziałem Banku Kwilecki, Potocki i Spółka z Poznania. W latach **1919-1939**. Kręcki pełnił funkcję dyrektora tego banku przyczyniając się do ożywienia życia gospodarczego i społecznego Polonii gdańskiej w Wolnym Mieście Gdańsku.

WOLNE MIASTO GDAŃSK

Franciszek w Wolnym Mieście Gdańsku był członkiem wielu polskich organizacji i stowarzyszeń, wspierając finansowo ich działalność, m.in.: Towarzystwa Pomocy Naukowej, Towarzystwa Przyjaciół Nauki i Sztuki, Polskiego Klubu Wioślarskiego, Macierzy Szkolnej w Gdańsku. Pełnił funkcję członka zarządu Gminy Polskiej Związku Polaków i Polskiej Rady Kultury.

Kręcki przyczynił się do założenia w **1934 r.** Zrzeszenia byłych Ochotników Armii Polskiej Obywateli Wolnego Miasta. Był członkiem gdańskiego oddziału Ligi Morskiej i Rzecznej. Zachęcał młodzież polską do działalności w TG „Sokół”, gdzie pełnił funkcję prezesa gdańskiego oddziału.

HARCERSTWO POLSKIE W WOLNYM MIEŚCIE GDAŃSKU

Franciszek Kręcki był jednym z inicjatorów i współzałożycieli w 1920 r. harcerstwa polskiego w WMG. Razem z dr. B. Filarskim i hm. S. Rudnickim pełnił rolę opiekuna założonej **8 sierpnia 1920 r.** w Gdańsku I Drużyny Harcerzy im. Zygmunta Augusta.

Wspierał finansowo działalność harcerzy gdańskich. Był przewodniczącym Koła Przyjaciół Harcerstwa przy Zarządzie Okręgu ZHP w Gdańsku, liczącego ok. 100 członków. Na pierwszym zjeździe okręgowym, **3 marca 1935 r.** został wybrany przewodniczącym Zarządu Oddziału ZHP w Gdańsku, podniesionego od połowy **1936 r.** do rangi Okręgu. Funkcję przewodniczącego Okręgu ZHP pełnił do **1939 r.**

Franciszek propagował idee harcerstwa wśród Polonii gdańskiej. Współpracował z komendami harcerek i harcerzy przy kształceniu kadry instruktorskiej, przy realizacji programów pracy drużyn i gromad. Organizował coroczne zjazdy Zarządu Okręgu ZHP oceniającą pracę harcerek i harcerzy, instruktorów i pracę Koła.

Szczególną opieką objął powstałą w **1930 r.** I Morską Drużynę Harcerzy im. Zygmunta Augusta, stwarzając młodym żeglarzom dogodne możliwości korzystania z taboru jachtowego Polskiego Klubu Morskiego w Gdańsku oraz szkoleń prowadzonych przez kmdr. B. Mohuczego, kpt. żeglugi morskiej Tadeusza Prechitko, kmdr. Tadeusza Ziółkowskiego.

W ZHP Franciszek Kręcki uzyskał stopień „działacza harcerskiego” (obecnie niefunkcjonujący).